

Posudek školitele bakalářské práce

Patrik Vedral, Veřejný život ve Vejprnicích za první republiky. UK FF (Ústav hospodářských a sociálních dějin) 2015, 206 s.; včetně obr. příloh na s. 199 – 206.

Rozsáhlá a co do výběru archivních i dalších pramenů zdařilá bakalářská práce pana Vedrala názorně ukazuje, že metodologické možnosti sociálních, kulturních i hospodářských dějin lze také velmi dobře uplatnit ve výzkumu regionálních dějin. V daném případě jde o dělnickou a hornickou obec Vejprnice (1921: téměř 2 500 obyvatel) ležící na západ nedaleko od Plzně. Tato lokalita navíc sousedila s dalšími středisky místního kamenouhelného hornictví. Z nich si můžeme připomenout mnohem větší Nýřany a co počtu obyvatel poloviční Zbůch. K charakteristice tohoto regionu nepatřilo jen důlní podnikání, nýbrž i okolnost, že řada jeho obyvatel, nezřídka tzv. kovorolníků, nacházela své zaměstnání právě v průmyslové Plzni. Dále šlo o region národnostně smíšený, v němž příbytek německého obyvatelstva způsobilo před první světovou válkou právě hornictví v Nýřanech (1921: téměř 5700 obyvatel s 37 % Němců) a Zbůchu (1921: necelých 1 200 obyvatel s mírnou převahou Čechů), kdežto Vejprnice zůstaly veskrze českou příměstskou obcí.

Zvolené téma autorovi neumožňovalo, aby se ve svém přístupu k věci omezil na analýzu komunálních elit. Spíše jej vedlo k tomu, že si všímá nižších společenských vrstev obce v rámci pestrého „pletiva“ vícevrstevnatých mezilidských vztahů a aktivit. Sympatické na Vedralově bakalářské práci je zejména to, že tuto vícevrstevnatost a různorodost dokázal zdařile shrnout do tematických výkladových celků. V tomto směru neměl ovšem příliš mnoho směrodatných vzorů, zejména pak pokud jde o komplexní výzkum relativně malé hornické oblasti nacházející se blízko dynamicky se rozvíjejícího velkého města s historickou tradicí, kterým byla dopravně velmi dobře dostupná a co své infrastruktury rozvinutá Plzeň.

Prolog do autorova tématu je dán strážněmi, v nichž vejprničtí občané prožívali první světovou válku. Na tento výklad navazuje kapitola o vývoji

komunální politiky, z níž je patrné, že nejsilnější stranou zde byli sociální demokraté, následováni národními socialisty a komunisty. Z těchto preferencí však nevyplývá, že by obec měla vyloženě proletářský charakter (s. 39 ann.).¹ Veřejný život, zejména pak spolky, byly ovšem do značné míry ovlivněny stranickými sympatiemi. K tomu dodejme, že i v této oblasti mezilidských vztahů se výrazně uplatňovaly vazby místního obyvatelstva k sociální demokracii. Ta však musela z pochopitelných důvodů počítat s dalšími společenskými aktéry, kteří měli oproti ní rozdílné zájmy. Musela tedy hledat takřkajíc „případ od případu“ potřebnou míru konsenzu o tom, kde vést dělící linii mezi „obecným dobrem“ a partikulárními zájmy.

Autor věnoval též zvláštní pozornost veřejným rolím vejprnické školy, knihovny a římsko – katolické církve. (s. 103 ann.). Zjišťuje též, že po poválečném odpadlictví se k ní obyvatelstvo začalo zase na začátku 30. let 20. století přiklánět i když se tak nestávalo v té míře, jako dříve (s. 108 ann.). Nadhazuje přitom otázku, do jaké míry byl tento posun v hodnotách způsoben hospodářskou krizí, či nejistotou, jež v národnostně smíšeném regionu zavládla po nástupu nacistů k moci v geograficky nepřilíživě dalekém Německu nebo tím, že prostě opadla vlna mnohdy nesmlouvavé kritiky katolicismu (s. 190). Vzhledem k tomu, že jde o kvalitní kvalifikační text, jemuž lze vytýkat jen jednotlivosti, navrhuji, aby se jeho autor při obhajobě vyjádřil k tomu, které faktory považuje ve vejprnickém společenském vývoji za nejvíce integrační na straně jedné a nejvíce dezintegrační na straně druhé. Bakalářská práce pana Patrika Vedrala převyšuje běžné nároky, rád ji proto doporučuji k obhajobě a *navrhuji hodnotit jako výbornou.*

Praha, 27. 8. 2015

prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc.

¹ Viz graf č. 4 na s. 40: podle dobových údajů (1934) profese vejprnických mužů starších 21 let tvořili z: 56% dělníci, 10% horníci, 4% rolníci, 3% domkáři, 11% pracující ve službách a řemeslníci a 7% úředníci, učitelé a duchovní.